

A világtörténelem legnagyobb tengeri harca: a skageraki vagy jélandi csata...

Hozzáadta: lakosm

2004. október 18. Hétfő 20:19

A német haditengerészet a világghajborót megelőző korszakban teljes erővel korszakolt az angolokkal való szembeállításra. A német kápolitika elkerülhetetlennek tartott. A német-angol viszony rosszabbodásának egyik oka éppen a német flotta rohamos fejlesztésében gyökerezett. A német azon volt, hogy az angol flottát beláthatóan idén belül utátrajze. 1914-ben ettől még távol állt. Hajáegységgekben mégis már annyira gyarapodott, hogy a világhajboró kitárlásakor német flotta az angolok ögynevezett Super-Dreadnought típusu, azaz 20.000 tonnájfelől, 12 darab legnagyobb ármőretű ágyúval felfegyverzett 22 csatahajáival 16 ilyen haját tudott szembeállítani. Ez a típus az orosz-japán tengeri háború tapasztalatai alapján fejlődött ki. A német át az angol csatahaják kázzátt csak az volt a kálátnbsát hogy az angol 30 éves feles, 35 éves 38 cm-es ágyukat, míg a német 28 éves 30 éves fől cm-es ágyukat alkalmazott. Az angol csatahaják valamivel gyorsabb volt, míg a német hajának a páncélja volt erősebb.

Ma tudjuk, hogy a német flotta hajai szerkezet tekintetében felülmúlták az angol hajakat, sokkal nehezebben slyedtek el, mint az utábbiak, nehéz ágyúknak hatása és pontossága nagyobb volt az angolok nagyobb ármőretű nehéz ágyúinál, és hogy a német flotta jobban manőverezett, harci szelleme pedig legalább egy színvonalon állt az angolokkal. 1914-ben ez még nem ment át a köztudatba. Akkor az angol flotta még mindenki eltt nemcsak számerejénél, hanem minőségénél fogva is a legyázetlenség hárátben állt. Az angolok számbeli fölényét a német császár, hogy a német flottának a döntő csata elkerülését parancsolja meg, noha kiválást német tengelygy elsősorban a világhajborús német flotta megszervezése, Tirpitz tengernagy a flotta támogatás alkalmazására javasolta. Egyébként az arány a két flotta között a németekre 1914-ben volt a legkedvezőbb. Később romlott, mert az angol haditengerészet egyrészt az idegen állományok részére angol hajágyrakban ápről áfőben levő hajakat lefoglalta flottájba besorozta, másrészt Anglia az angol hajágyrak nagyobb teljesítőképességénél fogva hamarabb fejezte a maga korszakú hajáinak áprátását és gyárthatott új hajakat. 1916-ban, mikor mégis döntő tengeri csatájra sor, a nagy angol csatahaják - 20.000 tonnájfelől - száma 28-ra emelkedett, míg a németét vjltozatlan maradt. Az angol flotta admirális, Jellicoe is ávakodott a kökjázzá. Nem kereste a csatát. Arra vjrt, hogy a német flotta az angol vizeken megjelenjék, hogy aztán tőlerejével állszeroppanthassa. Egyébként az volt a felfőja, hogy az angol flotta csak akkor bocsájtkozhatik a németekkel csatába, ha a gyázelem föttlenül biztos, mert az angol tengeri vereség a szárazföldi haderő pusztulását vonja maga után, minthogy utábbi az anyaországgal való állszekálltetésért elvesz a két flotta nagy csatahajáinak ávatos magatartása folytán tehájt nagy tengeri átkázzetke sokáig nem kerül sor. Annál kölénebb tevékenység folyt a kalázghajboró terén. Ebben a németek vezettek, ami egyébként természetesen a kereskedelmi forgalom a háború kitárlásával egy csapásra megszűnt. A kereskedelmi haják semleges kikötőbe menekültek és vjrták a háború vőgét. Anglia azonban a tengeri forgalom ákööl nem állhetett meg. Gázálsei tájrták a tengereket és gy a tenger j vadászterületet nyújtott a német cirkálják számára. E kalázghajboró legfontosabb részteit ismertetjük. TUDNUNK KELL, hogy a német flotta igen sok gyors cirkáljával rendelkezett. Ezek bizonyos része: 2 nagyobb és 5 kisebb cirkálj, Spee tengernagy vezőrelete alatt a háború kitárlése eltt a ká-nai viz Csingtauban állomájsozott, egy cirkálj a kelet-afrikai partokon, egy pedig az ászak-amerikai partvidéken tartázkodott. Mindezek a hadihaják a hadállapot bekávetkesekor már csak igen szerencsés kárlálmányek kázzátt tárhette volna vissza a hazai kikötőbe. Ezért már bőke idején parancsot kaptak arra, hogy esetleges háború esetén az ellenségnek ögy ártsanak, ahogyan tudnak. Spee cirkálj flottája, mihelyt a háború valászinásáögörő hirt kapott, azonnal elhagyta Csingtaut, nehogy oda a japán-angol flotta bezájra. Csingtauban csak régi haják és kázzátt a monarchia egy állreg cirkáljja maradtak vissza, amely utábbi lassúságnál fogva Spee tengeri hadmáveleteit csak kásléltethette volna. A német cirkálj flotta a csendes-áceáni szigettengeren keresztül Dél-Amerika csácskának v irányt, hogy ezt megkerülje és az Atlanti-áceánra ájtson az angoloknak és egyben a német vizekre való hazatörő megká-sátrelje. Spee utázzben, a japán vizek elhagyása után, elbocsájította az Emden kis-cirkálj azzal a feladattal, hogy az Indiai áceánra menjen át és ott kalázkodjék. Spee maga 6 hajával szerencsésen elört a chilei partokra á Coronelnál egy áttáj állá kisebb angol hajárajt teljesen megsemmisített. Ezzel megrendítette az angol flotta legyázetlenségét véte hitét. Spee aztán megkerülte Dél-Amerikát és áttátt az Atlanti-áceánra dőli részén azonban utááerte az elkerülhetetlen vőgzet. Az angolok az áceáni forgalmukat már egyszerűen jelenléttével megbőntá-tást német cirkálj flotta elfogására, illetve hazatörésének megakadályozására nagyarányú intézkedtek. Egyik fölényes hajárajuk a Falkland-szigeteknél rájbukkant Spee flottájára és a németek há'sies védekezésénél - a német haják nem adták meg magukat - nehéz tázarságával elsályesztette. Csupán egyetlen kis cirkálj menekült el a chilei vizekre, ahol néhájny hánap mulva az áldázzá angolok szákmánya lett. Az Emden hosszó heteken át tartotta izgalomban az Indiai-áceánt, ahol kalandos áttjai során az ellenség haják sorát sályesztette el és hihetetlen merészfeláopásával teljesen megakasztotta a kereskedelmi forgalmat. Vőgáiban azonban az áceánra dő szeméttelen egy sokkal erősebb tázarságú angol cirkáljával került szembe és egyenetlen harcban elpusztult. Részőlyzetének egy része - amely a harc alatt az egyik szigeten maradt vissza - ott egy kis haját szákmányolt és csodájlatos kalandok kázzátt az arab partokra menekült, ahonnan gyalog tárlék földre vonult. Az Indiai-áceán nyugati felőben mákázzátt cirkálj (Kágnisberg) rávid kalázkodás után az angolok elől káonytelen volt Kelet-Német-Afrika föfolyájának deltájáiba huzárdni, ahová az angol flotta bezájra és aztán rendszeres ostrom alá vette. Hosszu védekezés után a németek maguk sályeztetők el a ronccsá ítt haját. Szemőlyzete Lettow-Vorbeckhez csatlak és végigharcolta a gyarmati háborút. A harmadik cirkálj a Mexikói-árbálben nagy eredmőnyel gázzádkodott, de aztán felderíthetetlen okokból bekávetkezett robbanás elsályesztette. Kálátnben is az említett német cirkálj a hadzázenet pillanatában halálra-töltteknek voltak tekintendők. Áóletéket azonban igen drágáj, a legiszteletremőlt

hási védekezés utáni adták el. Kivétel maguknak az ellenség osztatlan elismerés is. Ezek a német cirkálások szájrazföldi haderők káldelmének annyiban segátettek, hogy az angol szájllátmányok megörkezését a gyarmatok az anyaországba kásllették. A távoles vízeken a kálzokdást a hadihajások pusztutása utáni ájtvték a tengeralattjárók és a segádcirkálások: a hadi szolgálatra alkalmas, felfegyverzett kereskedelmi hajások. Ezek is nagy érdeményeket értek el. A tengeralattjárók másként dásót májr ismertté. A segádcirkálások kálzál kálilán Málve vält hiress. A NÁMET FLOTTA kisebb egységei szájmos hadivállalkozásba fogtak az angol tengerpartok ellen a La Manche csatornában, hogy az angol kereskedelmi hajásokat megbánátsák. Ebben a munkában sok sikerl volt. Emlákezetes esemény tálrtáont a hájboró elején, mikor egy német tengeralattjáró az egyik angol ájbálben 3 torpedálával 3 angol páncélos cirkálást sályesztett el. A németeket az első hadiévben csak egyetlen sályos baleset érte. Egy angol cirkálás-flotta behatolt a német vizekre, itt megtámadta az árkdá német hajákat és ezek kálrom kis cirkálást elsőlyesztett. Egyábként ezekben a partmenti átkázetekben az angolok vesztek tálbbet. Vágál is az angolok kánytelenek voltak Anglia partvidékének védelmére a La Manche csatornában és az onkáv. Anglia északi csáske és Norvégia kálzál hatalmas aknazárat és dráthájárat látesáteni és ezt állandá német tengeralattjárók mágis megtalálták a mádot arra, hogy ezeken a zárvonalakon ájtájjenek. Meg kell máog emlátentá azokat a lágitámadásokat is, amelyeket német lághaják és repálálgápek angol városok és kál London ellen intéztek. Ezt megtárlásnak szájnták az árt, hogy Anglia németországot a tengerl, illetve a semlegesektá eljárta. Ezeknek a lágitámadásoknak katonai jogosultságit nem lehet elvitatni, cálszerásálgálkhálz azonban kál fá. A Keleti-tengeren is tálbb tengeri átkázet zajlott le az orosz és a német flotta kisebb egységei kálzál; ezek a német fályny tanusá-tották. Az egyik átkázetben azonban egyik kis cirkálásjuk az orosz part kálzelében elsőlyed. Orosz búvárok ezen a haján megtalálták a német haditengerészet titkos rejtjelkulcsát, amelyet rádiónásárgányákná szokott volt használni. Ez a rejtjelkulcs aztán az angolok kezébe kerl, akik ilyenformán a német sályrgányákná tartalmát megtudták és ennek alapján minden német vállalkozás ellen a kálá intézkedéseket megtehették. A német ellenfélknek errl a nagy elányárl csak a hájboró utáni ártesálte. A NÁMET HADITENGERÁSZET vezetásá beállt tálbb vältözás során 1916 elején Scheer tengernagy kerl a német flotta álláre. Neki sikerl a nagy csatahaják táltlenságot, illetve kál-málásáot kálvetelá felfogást megtálrni. Felhatalmazást kapott arra, hogy a csatákedvezá kálálmányek fenforgása esetén ne kerlje el. Scheer aztán tálbbszárt kifutott az egész flottával az angol vizekre abban a reményben, hogy ott az angol flotta nagyobb részeivel megátkázhetik. Nem volt ez áncá, hanem a németországot annyira sújtá tengeri blokád megtárlásáre valá tálrekvés. Scheernek a csata megvávására irány reménye 1916 nyarán tólságosan is beteljesedett. Május 31.-én az egész angol flottával kerl szembe. Scheer nem hájtrált meg, hanem nekiment a tólerának. Ebbál keletkezett a világtálrtáonelemnek eddig legnagyobb tengeri harca: a skageraki vagy jáltlandi csata. A német flotta, az álen Hipper tengernagy csatárcálás-hadával (20.000 tonnán feláli 5 darab nagy hadihajás, egyenként 12 darab 28 cm-es ágyuval, de aránylag gyenge páncéllzattal), málgálte mintegy máfstálárai távolságra Scheer a nagy csatahajákkal a mondott napon az árt futott ki az északi tengerre, hogy az angol tengerpartot bombázza. Az angolok azonban a kihallgatott német rádiónásárgányákná idejében ártesálte a terve vállalkozásrá és megakadályozására a német flotta elá vonultak. Elál ment Beatty tengernagy, 6 csatárcálásval, németekéhez hasonl, de egyábként 12 darab 30.5 cm-es ágyuval felfegyverzett hadihajával. Szintén nagyobb távolságra kálvette á Jellicoe az egész csatahajáhadal. Az angolok nagy - káltszeres - tólerában voltak. A nagy hajáhadak káldelmének sorsát rendszerint nehöz tázársálgál dánti el. Ez árt szokás valamely hajáhad harc erejéot azzal a lávedákmennyiséggel - kilogrammokban - kifejezni, amelyet a hajáhad ágyui egyirányban, egyidejálleg kiláhetnek. Az északi-tengeren 1916 nyarán egymással szembekerl kál flotta kálzál az angol kerekén 182.500, a német 87.500 kg lávedáksályt kápvísel. Termászetesen a tengeri csatában máog májs tányezák is szerepet jájt. Ide tartoznak a tálbbek kálzál az admirális káposságe, az ágyuk pontossága és lágyorsasága, a lávedákek ájt ereje, a haják gyorsasága, manálvirozási ágyesságe, páncéllzatuk ellenállás ereje stb. Ezeknek az adatoknak ásszevetésábál adásdik a hajáhad ártáke. A skageraki csata érdménye azt tanusá-totta, hogy a német flotta a lávedáksályon kálvál az angolt minden májs táren felálmulta. A csata elején - a kásá dálutájni árájában - a kál felderá-tá szolgáltra hivatott cirkálásflotta átkázál meg egymással. A német flotta rávid ágyuharc utáni kál angol csatárcálást elsőlyesztett. A német ágyuk lávedákei ájtáltták az angol páncéltornyokat, tázálk behatolt a angol lászerkamrákba és azokat felrobbantotta. A kál angol hajárá senki sem meneklhetett meg. Hipper azon volt, hogy tagadhatatlan gyázelmáot Beatty flottájának teljes megsemmisátásável fejezze be, mikor megjelent a szintén Jellicoe ársi csatahajáhad, melynek álosztályá azonnal Beatty segátságre sietett. Hipper kánytelen volt az áldálzást abbagyni. Rálvidesen Scheer is a csatáre árt és maga elált taláta az angol haják beláthatatlan vonalát. A dántá káldelemre valás kifejlás során Jellicoe hajáhad, Scheer megkeráláse cáljábál, a jáltlandi pá felá vett irányt. Az volt Jellicoe terve, hogy mielált a dántál harcot megkezdí, a német flotta és a jáltlandi tengerpart kálzál beákeládik. De Scheer ászrevette az angol manáver cáljáit. Ennek meghiúsátására rávid idá alatt káltszer nekiment a hosszú vonalban, nagy gyorsággal dálnek haladá angol hajáhadnak. Ennek kálzál akarta ájtálrni. Ez a tálrekvésé mindkál izben meghiúsult. Vissza kellett fordulnia. Az angol ágyutázben ezt a veszedelmea manávert azonban a német flotta olyan ágyesen végezte, hogy csak egy kisebb haját veszett, má-g az angol flotta három nagy és egy kisebb hajával lett szegányebb. A másdik ájtálrás sikertelenságe utáni teljesen beáttátedett. A homályban Scheer ászaknak vett irányt, má-g Jellicoe továbba dálnek haladt. Ilyenformán Scheer az angol csatávonál északi vág felá árt. De anáklál, hogy ellenfélnek helyzetével tisztában lett volna, megkásárelte - teljes sálytáságenben - a ájtálrást, dálkeleti irányban. Ez most teljes érdményel járt. Hajáhad legázolta az angol vonal vágáon haladá kálnyebb tengeri haderák és azoknak sályos veszteságet okozott. Az itt kifejlá dántál harcokban sálylyedt el az egyetlen német csatahajás, - a legálregebbek kálzál valás. Májr a megtárláont ájtálrás utáni kellett máog a németeknek eg sályosan sárlált csatárcálásjukat elsőlyesztetni, minthogy elvonszolni nem tudták. A hajnali árájában a német flotta a német tengerpart elált lerakott aknamezál elá árt, kálzen arra, hogy az esetleg megjelená angolokkal a csatát folytass

Ugyanekkor Jellicoe kőnytelen volt megállapítani, hogy a német flotta nincs a keresett dőli irányban, hanem az éj folyamán más irányban eltávozott. Mindenesetre ágyesen kitört a tervezett bekerítés elő. A csata eldöntetlenül végződött. A kálcsán veszteségek ásszehasonlítása (a tenger fenekére került 115.000 tonna angol és 61 tonna német hajó) mindenesetre a német harci főtáonyt bizonyítja. A német flotta a körülírt csatájában győztesen maradt. Mikor aztán a főrak is megjelentek a csatában, a német hajóhad a nagy angol tőlerő manővere kővetkezett kedvezőtlen hadászati helyzetbe került. De ebből nagy elszántsággal, főenyesen kivágták magukat. Az angol világot a csatáján nagy csalódás tártta el. Nem lehetett tagadni, hogy a sokkal gyengébb német flotta, szemben az angol "grand fleet"-tel, az angol világot bőségesen megverte, bőségesen megállta a helyét, nehézes veszteségeket okozott, áttárajta és megmenekült, holott minden angol abban a meggyőződésben állt, hogy a német flotta utolsó árja áttácsata elfogadását merészkedik megkísérteni. Ennek a csatának természetesen nagy irodalma van. A németek kőtségtelen jogosultsággal bőségesen a "skageraki" győzelemre. Az angolok a német győzelmet nem ismerik el, mert előre is Jellicoe maradt a csatában, má-g Scheer onnan eltávozott, de maguk is megállapítják, hogy a "Jóland"-nál tártak az angol haditengerészet tártáonelmőnek kevésbé sikeres fejezetét jelentik. A nagy csata a hadászati helyzetet nem változtatta meg. Ásőbb nagy csata pedig a világháború végéig nem esett. Kálánben is 1917 elején a német tengeri hadviselés sőlypontja a tenger színe alá helyeződött. A tengeralattjáróknak kellett volna a háború sorsát eldönteni. A világháború alkonyán, a fegyverszüneti tárgyalások hatása alatt, Scheer mág a tervvel foglalkozott, hogy az egész német flottával felkeresi - dőntő csata megvívására - az angol hajóhadat. Október 28.-án tárt ki a flotta kifutását. Ezt azonban a német haditengerészet lázadásá megakadályozta. Ismeretes, hogy a német flotta aztán a Scapa Flow angol hadikikötőben internáltott, ahol azonban flottaparancsnoka, nehogy a hajóhad esetleg az ellenség hajóhadát szaporítsák, a flotta elsőlyesztésőrendelte el. Ez hiánytalanul megtörtént. A bőségesen a flotta 1919 június 21.-én a hullámsírba szállt. A cikket a www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/ww1/julier/7_2.html címen találtam.